

είναι στρατός ειρήνης, οί στόλοι της, εἰσὶ τὰ ἐμπορικά της πλοῖα, ὁ προϋπολογισμός της, μικρὸς τὸ δέμας καὶ ἀνεπαρκής, ἀνορθοῦται μὲν ὡς ἐλαστικὴ τις κλίμαξ ὑπὸ τῶν κατὰ καιροῦ Κυβερνήσεων περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς χρήσεως, καταπίπτει δὲ βεβαρημένος περὶ τὴν λῆξιν αὐτῆς.

Τὰ ἰσχυρότερα λοιπὸν ὄπλα ἡμῶν, πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἐνότητος, πρὸς ἐξάπλωσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, εἶναι ἡ ἑλληνικὴ, ἡ ἐλευθεροπρεπὴς ἐκπαίδευσις, ἡ εἰρηνικὴ πρόοδος, ἡ πιστὴ καὶ ἄδολος ἐφαρμογὴ τῶν συνταγματικῶν θεσμῶν, καὶ ἡ διόρθωσις τῶν κακῶς κειμένων, διὰ τῆς ἐλευθερίας συζήτησεως καὶ τῆς μωρώσεως πεφωτισμένης κοινῆς γνώμης. Ἐπὶ τοῦ ἀναιμάκτου τούτου πεδίου τῆς εὐγενοῦς ἀμίλλης, τῶν πνευματικῶν, βιομηχανικῶν καὶ πολιτικῶν ἀγώνων, ἡ ἐλευθερὰ Ἑλλάς, ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ αὕτη τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, προσκαλεῖ φιλοφρόνως σήμερον τοὺς ἀδελφικούς τῆς Ἀνατολῆς Λαοὺς, ἀνατιθεμένη τὰς περὶ τοῦ μέλλοντος χρηστάς ἐλπίδας, εἰς τὴν ὁμολογούμενην φιλοπατρίαν, εἰς τὴν ἰκανότητα καὶ τὴν φιλότιμον δραστηριότητα τῶν τέκνων της. Ἀπόκειται δὲ ἰδίως εἰς ἡμᾶς, τοὺς λειτουργοὺς τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης, νὰ ἐνισχύσωμεν διὰ τῆς ὑγιούς θεωρίας τὰς ἠθικὰς ἀρετὰς, δι' ὧν παγιοῦνται μὲν οἱ συνταγματικοὶ θεσμοί, ἀνορθοῦνται δὲ καὶ μεγαλοουργοῦσι τὰ Ἑθνῆ, καθότι οὕτω μόνον θέλομεν δυνηθῆ νὰ διατηρήσωμεν ἀγνὸν καὶ ἀδιάφορον τὸ ἱερὸν πῦρ, τὸ ἀκτινοβολοῦν ἀδιαλείπτως ἐκ τῆς ἀρχαίας ταύτης τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐστίας καὶ διαθερμαίνον τὰς ψυχὰς τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ἑλλήνων.¹

ΠΕΡΙ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

Ὁ ἄνθρωπος συνειθίζει, ὡς ἀγαθοὶ ἀναγνώσται, νὰ παρατηρῆ μετὰ προσοχῆς τ' ἀσυνήθη καὶ νὰ παρατρέχη τὰ λοιπὰ πάντα συνήθη ἀντικείμενα, διότι ἐκείνων τὸ ξένον εἰς τὴν ὄψιν αὐτοῦ χρωμα ἢ σχῆμα ἐλκύει τὴν προσοχὴν καὶ διεγείρει τὴν περιέργειαν.

Ἐὰν λοιπὸν καὶ εἰς τὸ σημερινὸν τῆς Ἑστίας φύλλον πράξῃτε τὸ αὐτὸ καὶ παρατρέξῃτε τὴν ἐκθεσιν ταύτην, τὴν φέρουσαν ἐπὶ κεφαλῆς τὸσον συνήθη ἐπιγραφὴν, φόβος εἶναι μήπως ἀπολέσῃτε τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀποκτήσῃτε γνώσεις τινὰς λίαν οὐσιώδεις διὰ τὴν ὑγίαν ὑμῶν, τὰς ὁποίας οἱ ἐν Εὐρώπῃ ἰατροὶ ἀνήγγειλον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ὅτι δηλ. τὸ γάλα οὐ μόνον χρησιμεύει ὡς τροφή τοῦ ἀνθρώπου κατάλληλος ν' ἀντικαταστήσῃ τὰ διὰ τοῦ χρόνου φθειρόμενα μῦρια αὐτοῦ καὶ νὰ διαπλάσῃ νέα, ἀλλὰ καὶ μεταδίδει εἰς τὸν ἄνθρωπον ὀλεθρίας τινὰς νόσους τοῦ ἀφ' οὗ προέρχεται ζῶου.

Διὰ τοῦτο πιστεύω ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ὀλιγότερον φιλόζωοι, πολλῶ δὲ μᾶλλον οἱ φύσει δεῖλοὶ καὶ εὐαίσθητοι μεταξὺ ὑμῶν, μετὰ προσοχῆς ἀναγνώσουσι τὴν παρούσαν ἐκθεσιν, μολονότι λίαν συνήθη ἐπιγραφὴν φέρει, διότι θὰ μάθωσι τοῦλάχιστον ἐκ ταύτης τίνος ἕνεκα διὰ τοῦ γάλακτος κληρονομοῦσιν οἱ μὲν τὰς τόσον ἐπιβλαβεῖς εἰς τὴν ὑγίαν αὐτῶν νόσους τοῦ γαλακτοχάσαντος αὐτοῦ ἀτόμου, καὶ οὕτω συντομεύουσι τὸν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ βίον, καὶ πῶς διὰ τοῦτου μεταδίδουσιν αἱ δὲ τὰς νόσους αὐτῶν εἰς τὰ προσφιλῆ τέκνα, καὶ οὕτω στεροῦνται τῆς μόνης παρηγορίας καὶ τῆς μόνης ἐν τῷ κόσμῳ εὐτυχίας αὐτῶν.

Ἄλλ' εἰς τὰς βιολογικὰς ἐπιστήμας αἱ ἐνεργεῖαι τῶν ὀργάνων τῶν ὀργανικῶν ὄντων εἰσὶ πάντοτε δυσνόητοι, διότι παρίστανται ἡμῖν ποικιλίαι, προερχόμεναι ἐκ πολυσυνθέτου μηχανῆς καὶ μεταβαλλόμεναι ὑπὸ διαφόρων ἀφορμῶν καὶ μάλιστα αὗται εἰσὶν ἔτι μᾶλλον δυσνόητοι, ὅταν τελῶνται ὑπὸ τῶν ὀργάνων τοῦ ἀνθρώπου, διότι τότε παρίστανται ἡμῖν ποικιλίσταται, προερχόμεναι ἐκ τῆς κορωνίδος οὕτως εἰπεῖν πάσης τοιαύτης πολυσυνθέτου καὶ ἐν τῇ φύσει ὑπαρχούσης μηχανῆς. Καὶ ὅμως ὁ ἄνθρωπος, προικισθεὶς διὰ τῶν δύο ὀφθαλμῶν, τῶν δύο τούτων θυρῶν τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, οὐ μόνον ἐθαύμασε τὴν ποικιλίαν τῶν προϊόντων τῶν παραγομένων διὰ τῶν ἐνεργειῶν τούτων, ἀλλὰ καὶ ἐζήτησε νὰ μάθῃ τὸν τρόπον καὶ τὰς αἰτίας ὧν ἕνεκα αὗται συμβαίνουσι, κατὰ τὴν συμβουλήν τοῦ προγόνου ἡμῶν καὶ ἐνδόξου διδασκάλου Ἀριστοτέλους, ἐγκυκλοπαιδῆ τὴν ῥῆσιν· «οὐδὲν ἐν τῷ νῷ ἢ μὴ πρότερον ἐν τῇ αἰσθήσει.»

Τὴν συμβουλήν ταύτην ἀκολουθῶν καὶ ἐγώ, ἀναγκάζομαι σήμερον, διὰ νὰ παρέξω ὑμῖν εὐνοήτους τινὰς γνώσεις περὶ γάλακτος, νὰ περιγράψω ἐν ἀρχῇ μὲν τὰς φυσικὰς καὶ χημικὰς ιδιότητας τοῦ γάλακτος καὶ τὸν τρόπον τῆς παραγωγῆς αὐτοῦ, εἶτα δὲ νὰ ἐκθέσω τὴν χρησιμότητα καὶ τὴν βλαβερὰν ἐπιρροὴν τούτου ἐφ' ἡμῶν νομίζω δ' ὅπως περιττὸν νὰ ποιήσω λόγον περὶ τῶν νοθεῶν αὐτοῦ καὶ ἐπομένως περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀνευρέσεως αὐτῶν.

I

Α'. Πάντες γινώσκετε ὅτι τὸ γάλα, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς τὸν ἄνθρωπον ὡς τροφή, προέρχεται ἀπὸ τὴν γυναῖκα, τὴν προβατίνα, τὴν αἶγα, τὴν ἀγελάδα καὶ σπανίως ἀπὸ τὴν ὄνον καὶ τὴν ἵππον, καὶ μόνον ὅταν χρησιμεύῃ ὡς φάρμακον· ὅτι τὸ γάλα τοῦτο ἔχει χρῶμα λευκὸν καὶ ἀδιαφανὲς (γαλακτώδες), καὶ μᾶλλον μὲν λευκὸν τὸ τῆς προβάτου καὶ αἰγός, ὑποκυανίζον δὲ τὸ τῆς γυναικός, ὄνου καὶ ἀγελάδος· προσέτι ἔχει γεῦσιν ἐλαφρῶς γλυκεῖαν καὶ εὐά-